

thi Anordningen bliver jo ligesuldt staaende, fordi man forkaster Lovforslaget. Dersom man har en alvorlig Overbeviisning i saa Henseende, saa forekommer det mig, at man burde tage ganske anderledes fat og søge at sætte denne Overbeviisning igjennem paa en eller anden Maade. Imidlertid skulde det undre mig, om man, efter at man gjentagne Gange har sagt, at denne Sag var administrativ, nu skulde finde, at den hørte ind under den lovgivende Magt; en Sag maa efter sin Natur være enten administrativ eller ikke administrativ, og naar den efter sin Natur er administrativ, saa ophører den ikke at være det, fordi Regjeringen ordner den paa denne Maade, og man siden deraf tager Anledning til at fremføre Klage mod Regjeringen. Jeg tillod mig allerede ifjor ved tredie Behandling af Loven om Udvibelse af Ketten til Kirkers Benyttelse m. m. at fremsætte min Mening om denne Sag. Jeg udtalte da, at Sagen var en reen kirkelig Sag, og at Rigsdagen ved at behandle den traadte op som Synode, men at der savnedes adskillige Bestemmelser i Grundloven, som vilde være ønskelige, dersom Rigsdagen skulde udøve denne synodale Virksomhed, navnlig synes det i al Fald rigtigt, at Medlemmerne producerede deres Døbefedler, naar man vilde lovgive om reent kirkelige Anliggender. Jeg er saa ofte bleven citeret af den ærede første Taler, at det maa være mig tilladt ogsaa at citere mig selv, og jeg vil derfor med den ærede Formands Tilladelse oplæse nogle af mine Udtalelser ved hiin Leilighed. Jeg httrede mig til Slutning saaledes: „Jeg vil dernæst overveie alle de Grunde, der ere anførte her i denne Sal, saavel som dem, der fra en anden Side maatte gjøre sig gjældende, og derefter søge ærligt og samvittighedsfuldt at træffe de Bestemmelser, som jeg troer virkelig vilde være i Kirkens og Menighedernes Tarv. Jeg troer nemlig, idetmindste efter min Opfattelse af Forholdet, at Regjeringen er bemyndiget til at træffe den allerstørste Deel af disse Bestemmelser, med Undtagelse af den, der findes i § 3, ved kongelig Anordning, og forsaavidt det derfor skulde lykkes at komme til den Overbeviisning, at de øvrige væsentlige Bestemmelser i Lovforslaget bør nyde Fremme, vil jeg ikke see Noget til

Hinder for at lade dem træde i Kraft gjennem en saadan og derpaa søge at faae den Bestemmelse, som indeholdes i § 3, gjort til Lov ved at forelægge et særligt Lovforslag desangaaende.“ Det var min Opfattelse af Sagen, som jeg klart og bestemt udtalte ved Sagens Behandling her i Thinget ifjor, og hvad der senere er skeet, er jo i den allerfuldkomneste Overensstemmelse dermed. Jeg har altsaa aldrig haft den fjerneste Tvivl om, at Regjeringen havde den fulde Myndighed til at ordne denne Sag administrativt med Undtagelse af det Punkt, der er Gjenstand for den foreliggende Lov; men iøvrigt er det jo indlysende, at man i mange Sager haade kan gaae den administrative og Lovgivningsveien. For mig stillede Sagen sig saaledes, at jeg, uagtet jeg mere hælde til at gaae Anordningsveien, maatte lægge ikke lidet Vægt paa, hvorledes de, der efter den nuværende Ordning af Forholdene repræsenterer Kirken, nemlig Biskopperne, stillede sig til Sagen. Det stod ikke for mig, som om Spørgsmaalet om, ad hvilken Vej Sagen skulde ordnes, ikke var af en saadan særdeles Vigtighed, naar Realiteten af Bestemmelserne kom igjennem. Men fordi jeg har taget dette Hensyn, deraf følger paa ingen Maade, at Landemoderne have faaet en besluttende Myndighed; fordi den ansvarhavende Minister tager et større eller mindre Hensyn til en Myndighed, derved faaer denne Myndighed paa ingen Maade en lovgivende Virksomhed; det er jo en aldeles urigtig Opfattelse af Forholdet. Landemoderne have slet ikke nogen anden Vethning end den, de have som Naadgivere for vedkommende kirkelige Myndighed, væsentlig for Biskopperne; jeg har henvendt mig til Biskopperne og anmodet dem om at udtale sig om det her foreliggende Spørgsmaal. Lad os nu see, hvorledes Forholdet stiller sig i Virkeligheden; i Virkeligheden har man efter min Opfattelse i alt Væsenligt faaet det, man har ønsket i denne Sag; jeg tvivler paa, at der vilde være Noget, som vilde have gjort den fjerneste Indsigelse, dersom Sagen, strax efterat Loven om Sognebaandets Løsning var kommen ud, var ordnet paa den Maade, som det nu er skeet ved en kongelig Anordning; der kan være et eller andet lille Punkt, som man kunde synes kunde være ordnet paa en